

PÁPEŽ FRANTIŠEK, CIRKEV A PERIFÉRIE

*Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého
a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal.*

Mt 28, 19 – 20

„Vzkriesený Ježiš – pripomína na začiatku svojho pontifikátu pápež František – posielala svojich učeníkov, aby ohlasovali evanjelium v každom čase a na každom mieste, aby sa viera v neho rozšírila do všetkých končín zeme. ... Dnes v tomto Ježišovom *chod'te* sú obsiahnuté aj všetky nové scenáre a výzvy evanjelizačného poslania Cirkvi a všetci sme pozvaní na tento nový misionársky *východ*. Každý kresťan a každé spoločenstvo musia dobre rozlíšiť, na akú konkrétnu cestu ich Pán posielala, ale všetci sme pozvaní prijať toto povolanie: **vyjsť z vlastnej pohodlnosti a mať odvahu ísť na všetky periférie**, ktoré potrebujú svetlo evanjelia“ (*Evangelii gaudium*, 19 – 20).

Vyjsť z vlastnej pohodlnosti

Totíž, „veľkým nebezpečenstvom v dnešnom svete, poznačenom rôznorodou a vtieravou ponukou konzumizmu, je **sebecký smútok**, ktorý vyviera z pohodlného a skúpeho srdca, z horúčkovitého vyhľadávania povrchných radostí, z izolovaného svedomia. Keď sa vnútorný život uzavrie do vlastných záujmov, nezostane v ňom miesto pre druhých, chudobní tam už nemajú priestor, Boží hlas nepočuť, ustane sladká radosť z jeho lásky, vyhasne entuziazmus pre konanie dobra. Aj veriacim hrozí vážne a trvalé riziko. Mnohí mu prepadnú a premenia sa na hnevlivých, nespokojných ľudí bez života. Toto nie je cesta plného a hodnotného života; toto nie je Božia vôľa pre nás; toto nie je život v Duchu, ktorý vyviera zo srdca vzkrieseného Krista“ (*Evangelii gaudium*, 2).

Ísť na všetky periférie

Preto „každá miestna cirkev, teda časť Katolíckej cirkvi pod vedením svojho biskupa, je povolaná na **misijné obrátenie**. ... Radosť cirkvi zo sprostredkovania Ježiša Krista je vyjadrená tak v starostlivosti o jeho ohlasovanie na najbiednejších miestach, ako aj v neustálom vychádzaní na periférie vlastného územia alebo do nových spoločensko-kultúrnych prostredí. Snaží sa byť vždy tam, kde najviac chýba svetlo a život Vzkrieseného. Aby sa tento misijný impulz stal intenzívnejším, štedrejším a plodnejším, vyzývam každú miestnu cirkev vstúpiť do rozhodného procesu rozlišovania, očisťovania a reformy“ (*Evangelii gaudium*, 30).

Kam nás posielala Ježiš

„Kam nás posielala Ježiš?“ – pýta sa spolu s cirkvou pápež František. „Niet hraníc, niet obmedzení“ – odpovedá a pokračuje: „**Posielala nás ku všetkým**. ... Nemajte strach – píše pápež – ísť a prinášať Krista do každého prostredia až po existenciálne periférie, aj tomu, kto sa zdá byť vzdialenejší, ľahostajnejší. Pán hľadá všetkých, chce, aby všetci cítili teplo jeho milosrdenstva a jeho lásky. Pozýva nás, **aby sme boli neohrozenými misionármi**, kdekoľvek sa nachádzame a v spoločnosti kohokoľvek sme: na sídlisku, pri štúdiu, pri športe, keď si s priateľmi vyjdeme von, pri dobrovoľníctve alebo v práci, vždy je dobré a vhodné podeliť sa o radosť evanjelia“ (*Christus vivit*, 177).

Duchovná príprava na návštevu Svätého Otca na Slovensku

Ako upozorňuje Svätý Otec, „**existujú periférie, ktoré sa nachádzajú blízko nás**, v centre mesta alebo vo vlastnej rodine. ... Je to každodenná schopnosť rozširovať svoj malý svet, prichádzať k tým, ktorých bezprostredne nevnímam ako súčasť svojho sveta záujmov, hoci sú mi nablízku. Na druhej strane sú to všetci trpiaci bratia a sestry, ktorých spoločnosť opustila alebo ich ignoruje, existenciálnymi cudzincami, hoci sa narodili v tej istej krajine. Môžu to byť občania a mať všetky potrebné doklady, no predsa sa k nim správajú tak, že sa cítia ako cudzinci vo vlastnej krajine. Rasizmus – varuje pápež – je vírus, ktorý ľahko mutuje a namiesto toho, aby zmizol, v skrytosti číha naďalej“ (*Fratelli tutti*, 97).

Periféria miestom stretnutia s Pánom

Boh nás vedie – učí pápež František – „tam, kde je ľudstvo najviac zranené, kde ľudské bytia pod rúškom povrchnosti a konformizmu stále hľadajú odpoveď na otázku o zmysle života. Boh nemá strach! Nemá strach! Ide vždy mimo našich schém a nebojí sa periférií. **On sám sa stal perifériou** (porov. Flp 2, 6 – 8; Jn 1, 14). Preto, ak sa odvážime vyjsť na periférie, tam ho stretieme: On už je tam. Ježiš nás predchádza v srdci toho brata, v jeho zranenom tele, v jeho ubitom živote, v jeho zatemnenej duši. On už je tam“ (*Gaudete et exsultate*, 135).

„Zvyk nás zvädza a vraví nám, že nemá zmysel čokoľvek meniť, že vzhľadom na túto situáciu nemôžeme urobiť nič, že to bolo vždy tak, a prežili sme. Pre zvyk už nečelíme zlu a necháme, aby veci boli také, aké sú, alebo ako niektorí rozhodli, aby boli. Dovoľme však, aby nás Pán prišiel zobudiť, aby nami zatriasol v našej ospalosti a vyslobodil nás z nečinnosti. Postavme sa zvyku, otvorme poriadne oči a uši, a predovšetkým srdce, aby sme sa nechali pohnúť tým, čo sa deje okolo nás, a výkrikom živého a účinného Slova Vzkrieseného“ (*Gaudete et exsultate*, 137).

„Vyjdime, vyjdime všetkým ponúknuť život Ježiša Krista. Je mi milšia – tvrdí Svätý Otec – *otlčená* Cirkev, doráňaná a zašpinená tým, že vychádza do ulíc, než Cirkev chorá z uzavretia a pohodlnosti, z upätosti na vlastné istoty. Nechcem takú Cirkev, ktorá robí všetko, aby si udržala centrálnu postavenie, a nakoniec zostane zamotaná v spleti svojich mánií a procedúr. Ak nás niečo má sväto znepokojovať alebo trápiť naše svedomie, tak je to tá vec, že mnoho našich bratov žije bez sily, svetla a útechy priateľstva s Ježišom Kristom, bez spoločenstva viery, ktorá ich prijíma, bez horizontu zmyslu a života. Dúfam, že skôr než strach z urobenia chyby bude nás pobádať strach z uzatvorenia sa do štruktúr, ktoré nám poskytujú falošnú istotu; do predpisov, ktoré nás menia na neúprosných sudcov, do zvyklostí, uprostred ktorých sa cítime pokojní, i keď vonku je veľa hladných a Ježiš nám neustále opakuje: ‚Vy im dajte jesť!‘ (Mk 6, 37)“ (*Evangelii gaudium*, 48).

Cirkev a Rómovia

Počas svojej návštevy Slovenska sa pápež František stretne s rómskou komunitou v Košiciach.

„Rómovia – povedal Svätý Otec v júni 2014 účastníkom stretnutia, ktoré zorganizovala Rada pre pastoračnú migráciu a cestujúcich – sa častokrát nachádzajú na okraji spoločnosti a neraz sa na nich hľadí s nevraživosťou a podozrievaním. ... Vieme, že ide o spletitú skutočnosť, ale zaiste aj rómsky ľud je povolaný k tomu, aby prispieval k spoločnému dobru. To je možné prostredníctvom vhodných programov spoluzodpovednosti, plnenia si povinností a podporou práv každého. ... Rómovia sú jednou z najzraniteľnejších častí populácie, a to najmä preto, že im chýba pomoc v oblasti integrácie do spoločnosti a osobného rozvoja v rámci mnohorakých úrovní občianskeho života. ... Sme povolaní k tomu, aby sme ich uistili o **našej blízkosti a solidarite**, podľa príkladu Ježiša Krista, ktorý svedčil o tom, že Otec v nich [t.j. tých najslabších a vysunutých na okraj] má osobitné zaľúbenie.

Duchovná príprava na návštevu Svätého Otca na Slovensku

Je však potrebné, aby sa popri tejto solidárnej činnosti v prospech rómskeho ľudu, vyvinulo aj úsilie zo strany miestnych a národných inštitúcií a s podporou medzinárodného spoločenstva, pre vytvorenie projektov a intervencií v prospech zlepšenia kvality ich života. Zoči-voči ťažkostiam a útrapám našich bratov sa všetci máme cítiť dotknutí výzvou, aby sa stredobodom našej pozornosti stala dôstojnosť každej ľudskej osoby. Pokiaľ ide o situáciu Rómov na celom svete, je dnes veľmi dôležité vypracovať nové prístupy v občianskej, kultúrnej a spoločenskej oblasti, ako aj v pastoračnej stratégii Cirkvi, s cieľom čeliť výzvam rodiacim sa z moderných foriem prenasledovania, útlaku a neraz aj otroctva“ (*Cirkev a Rómovia: Hlásat' evanjelium na perifériách*, príhovor v Klementínskej sále, 5. jún 2014).

Pápež František povzbudzuje každého kresťana, aby v nás nielen Rómovia, ale všetci ľudia, zvlášť chudobní a z periférií, našli bratov a sestry, ktorí ich budú milovať tou istou láskou, akou Kristus miloval tých, čo boli najviac marginalizovaní, a aby sme im všetkým boli prijímajúcou a radostnou tvárou Cirkvi.

Mária, „Hviezda novej evanjelizácie, pomôž nám zažiť vo vydávaní svedectva o spoločenstve, o službe, o horlivej a štedrej viere, o spravodlivosti a o láske k chudobným, aby radosť evanjelia došla až do končín zeme a nijaká periféria nebola ukrátená o jeho svetlo“ (*Evangelii gaudium*, 288).

* * *

Evangelii gaudium, 2013, apoštolská exhortácia o ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete.

Cirkev a Rómovia: Hlásat' evanjelium na perifériách, 2014, príhovor v Klementínskej sále.

Gaudete et exsultate, 2018, apoštolská exhortácia o povolaní k svätosti v súčasnom svete.

Christus vivit, 2019, apoštolská exhortácia mladým a celému Božiemu ľudu.

Fratelli tutti, 2020, encyklika o bratstve a sociálnom priateľstve.

Katechézu spracoval Jakub Garčár SJ